

**UCHWAŁA NR XXXI/497/17
RADY MIASTA TYCHY**

z dnia 16 lutego 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Zawodowej na lata
2017-2020**

Na podstawie art. 12 pkt 9c w związku z art. 92 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 814 z późn. zm.) oraz art. 9 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r., poz. 645 z późn. zm.), po zaopiniowaniu przez Komisję Oświaty i Spraw Społecznych

Rada Miasta Tychy uchwała:

§ 1

Przyjmuje się Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Zawodowej na lata 2017-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

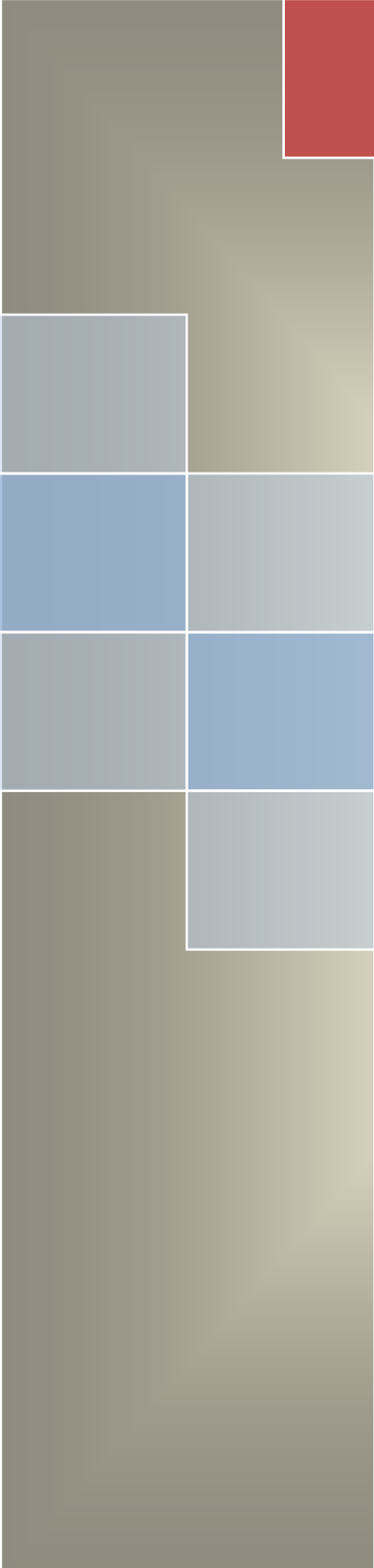
Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Tychy

mgr Maciej Gramatyka

Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Zawodowej na lata 2017-2020

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	2
II. DIAGNOZA PROBLEMU	3
1. ANALIZA BEZROBOCIA W MIEŚCIE TYCHY W LATACH 2014-2016.....	3
1) Bezrobocie wśród osób powyżej 50. roku życia	4
2) Bezrobocie wśród osób do 30. roku życia	7
3) Bezrobocie wśród osób długotrwale bezrobotnych	10
4) Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych	13
5) Przedsiębiorczość i samozatrudnienie	15
6) Dostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy	17
2. ANALIZA BEZROBOCIA W POWIECIE BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIM W LATACH 2014-2016	19
1) Bezrobocie wśród osób powyżej 50. roku życia	19
2) Bezrobocie wśród osób do 30. roku życia	22
3) Bezrobocie wśród osób długotrwale bezrobotnych	25
4) Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych	28
5) Przedsiębiorczość i samozatrudnienie	30
6) Dostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy	32
III. SYTUACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY ORAZ AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W LATACH 2014-2016	34
IV. GRUPY DOCELOWE PROGRAMU	38
V. CELE PROGRAMU	39
1. CEL GŁÓWNY:.....	39
1) Poprawa zatrudnialności i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.....	39
2. CELE SZCZEGÓŁOWE:.....	39
1) Zwiększenie aktywności osób w wieku 50+ na rynku pracy	39
2) Aktywizacja zawodowa osób do 30 roku życia	40
3) Wspieranie działań ukierunkowanych na dostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy	40
4) Wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy	41
5) Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu	42
6) Pogłębienie współpracy z partnerami rynku pracy wzmocnienie sieci współpracy na poziomie lokalnym	43
VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:	43
VII. MONITORING	44
VIII. ZAKOŃCZENIE.....	44
SPIS TABEL.....	45
SPIS WYKRESÓW.....	46

I. WPROWADZENIE

Obowiązek opracowania i realizacji programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy wynika wprost z art. 9 ust 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz 674 z późn. zm.). Program został napisany w oparciu o analizę sytuacji rynku pracy w mieście Tychy i powiecie bieruńsko-łędzkim.

Program określa szczegółowe zadania służące realizacji:

Priorytetu I „Wsparcie rodzin w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych” Celu strategicznego 1.1 „Poprawa zatrudnialności i aktywizacja zawodowa mieszkańców” w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020 oraz Celu strategicznego 2 „Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” Celu operacyjnego „Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy” w ramach Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych powiatu bieruńsko-łędzkiego na lata 2011-2020.

Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy jest integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020 i jest kontynuacją wcześniej podejmowanych działań na rzecz osób bezrobotnych, wynikających z Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2014 – 2016.

Program stanowi zbiór zadań i działań zaplanowanych do realizacji przez Powiatowy Urząd Pracy w Tychach w latach 2017-2020 celem promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W procesie tworzenia Programu wzięto pod uwagę również wybrane powiązania z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i regionalnym.

Programy na szczeblu krajowym:

- Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2015-2017
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Programy na szczeblu regionalnym:

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 - 2020.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

II. DIAGNOZA PROBLEMU

1. ANALIZA BEZROBOCIA W MIEŚCIE TYCHY W LATACH 2014-2016

W końcu grudnia 2016r. liczba bezrobotnych mieszkańców Tychów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach wynosiła 2 155 osób i w porównaniu do stanu z końca 2014r. zmalała o 904 osoby, tj. o 30%. W ujęciu rocznym odnotowano spadek bezrobocia w 2016r. o 9% w porównaniu z 2015r.

Począwszy od roku 2014 można zauważyć, iż utrzymuje się trend spadkowy poziomu bezrobocia. Poprawa sytuacji wystąpiła nie tylko na tyskim rynku pracy, ale także w województwie śląskim i całym kraju. Najbardziej znanym miernikiem natężenia bezrobocia rejestrowanego jest stopa bezrobocia liczona przez Główny Urząd Statystyczny. Bezrobocie w województwie śląskim w latach 2014-2016 zmalało o 3 punkty procentowe i wyniosło na koniec listopada 2016r. 6,6%, natomiast w kraju zmalało o 3,2 punktu procentowego i wyniosło - 8,2%. W końcu listopada 2016r. stopa bezrobocia w mieście Tychy wynosiła 3,4% i w porównaniu do grudnia 2014r. zmalała o 1,7 punktu procentowego.

W ostatnich kilku latach problem ze znalezieniem zatrudnienia w większym stopniu dotyczył kobiet niż mężczyzn. W końcu grudnia 2016r. w PUP Tychy zarejestrowanych było 1 190 bezrobotnych kobiet z miasta Tychy (55% ogółu) w stosunku do 965 mężczyzn (45% ogółu). Przed dwoma laty odsetek zarejestrowanych kobiet był nieco niższy i wynosił 53%.

Tabela 1. Liczba bezrobotnych według płci w mieście Tychy

	2014 rok		2015 rok		2016 rok		Spadek % w latach 2014/2016	Spadek % w latach 2015/2016
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	%	%
Ogółem	3 059	100	2 371	100	2 155	100	30%	9%
kobiety	1 632	53	1 331	56	1 190	55	27%	22%
mężczyźni	1 427	47	1 040	44	965	45	32%	7%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobierała zasiłku dla bezrobotnych, podobnie jak w dwóch poprzednich latach. W końcu grudnia 2016r. prawo do tego świadczenia posiadało 20,5% bezrobotnych.

1) Bezrobocie wśród osób powyżej 50. roku życia

Stosunek osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynosi 33,5% (723 osoby powyżej 50. roku życia do 2 155 ogółu bezrobotnych).

Z danych PUP Tychy wynika, iż od 2014 roku zaobserwować można stały spadek liczby osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia. W przeciągu 2 lat liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 50. roku życia zmniejszyła się o 291 osób (29%) i wyniosła na koniec 2016 roku 723 osoby. Jednakże procentowy udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w stosunku do ogółu osób bezrobotnych utrzymuje się w trzech ostatnich latach na zbliżonym poziomie nieco powyżej 33%.

Tabela 2. Udział bezrobotnych powyżej 50. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba	liczba	liczba
bezrobotni ogółem	3 059	2 371	2 155
bezrobotni pow. 50 roku życia	1 014	839	723
% udział osób bezrobotnych pow. 50 roku życia w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	33,1%	35,4%	33,5%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Analizując dane statystyczne PUP Tychy według kryterium czasu pozostawania bez pracy za lata 2014 i 2016 można zauważyć, iż najwięcej osób powyżej 50. roku życia pozostaje poza rynkiem pracy powyżej 24 miesięcy (253 osoby - 2014r., 181 osób - 2016r.).

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w mieście Tychy ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
do 1	89	8,8%	82	9,8%	64	8,9%
1-3	164	16,2%	148	17,6%	108	15,0%
3-6	152	15,0%	114	13,6%	104	14,4%
6-12	169	16,7%	162	19,3%	136	18,8%
12-24	187	18,4%	125	14,9%	130	17,9%
pow. 24	253	24,9%	208	24,8%	181	25,0%
Razem	1014	100,0%	839	100,0%	723	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Jednakże w okresie 2 lat odnotowano 28% spadek osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia, które bez pracy pozostają powyżej 24 miesięcy – spadek o 72 osoby.

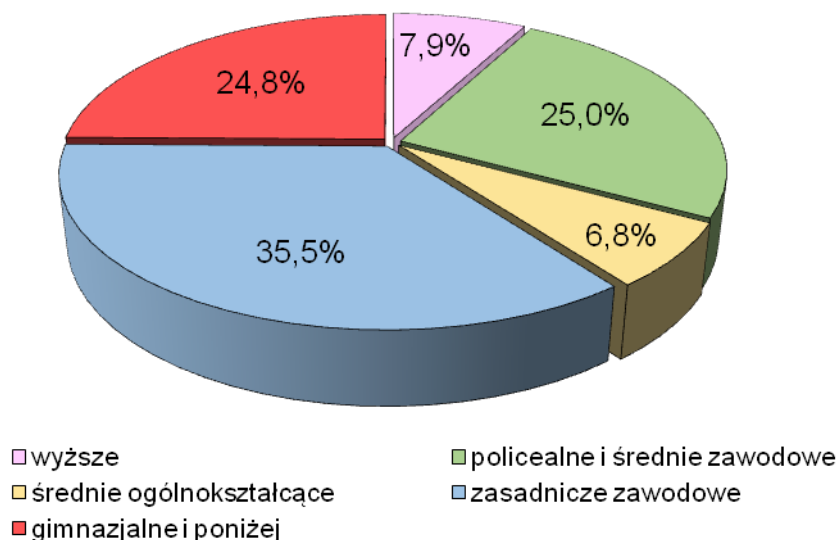
Z analizy struktury wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia na koniec 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (257 osób) stanowią osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 35,5%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (25,0%) oraz z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (24,8%). Najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące (6,8%) i wyższe (7,9%).

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w mieście Tychy ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	73	7,2%	69	8,2%	57	7,9%
policealne i średnie zawodowe	256	25,2%	232	27,7%	181	25,0%
średnie ogólnokształcące	72	7,1%	62	7,4%	49	6,8%
zasadnicze zawodowe	385	38,0%	288	34,3%	257	35,5%
gimnazjalne i poniżej	228	22,5%	188	22,4%	179	24,8%
Razem	1014	100,0%	839	100,0%	723	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Wykres 1. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w mieście Tychy na dzień 31.12.2016r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ 33,5% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia,
- ⇒ 60,3% osób powyżej 50 roku życia legitymuje się niskim poziomem wykształcenia (35,5% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 24,8% gimnazjalne i niższe).
- ⇒ 25% osób po 50 roku życia pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy (tj. 181 osób),
- ⇒ o 28% zmalała w okresie 2 lat liczba osób powyżej 50 roku życia, pozostających w ewidencji Urzędu powyżej 24 miesięcy.

2) Bezrobocie wśród osób do 30. roku życia

Stosunek osób bezrobotnych do 30. roku życia do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016 r. wynosi 19,5% (421 osób do 30. roku życia do 2 155 ogółu bezrobotnych).

Tabela 5. Udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba		
bezrobotni ogółem	3 059	2 371	2 155
bezrobotni do 30 roku życia	683	462	421
% udział osób bezrobotnych do 30 roku życia w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	22,3%	19,5%	19,5%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Obserwując statystyki bezrobocia na lokalnym rynku pracy można zauważyć, iż sytuacja osób bezrobotnych poniżej 30. roku życia z roku na rok ulega poprawie. Od 2014r. zaobserwować można spadek liczby osób bezrobotnych poniżej 30. roku życia. W przeciągu roku (tj. od grudnia 2015 do grudnia 2016) liczba osób bezrobotnych rejestrujących się poniżej 30. roku życia zmniejszyła się o 41 osób (9%) i wyniosła na koniec 2016r. 421 osób. Procentowy udział osób młodych w stosunku do ogółu bezrobotnych uległ znacznej poprawie (spadek o 2,8% w stosunku do roku 2014).

Analizując dane statystyczne PUP Tychy według kryterium czasu pozostawania bez pracy można zauważyć, iż najbardziej liczną grupę w latach 2014-2016 stanowiły osoby pozostające bez pracy od 1 do 6 miesięcy. W 2014r. takich osób było 510 - 74,7%, w 2015r. 317 – 68,6%, a w 2016r. 286 – 67,9%. Szczególnie zadawalający jest fakt, iż najmniej liczną grupę stanowią młode osoby pozostające w ewidencji powyżej 24 miesięcy. Na koniec 2016r. w rejestrach PUP Tychy figurowało 27 takich osób. Spadek w przeciągu roku o 13% natomiast w przeciągu 2 lat o 18%.

Tabela 6. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w mieście Tychy ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
do 1	120	17,6%	82	17,7%	86	20,4%
1-3	239	35,0%	146	31,6%	123	29,2%
3-6	151	22,1%	89	19,3%	77	18,3%
6-12	59	8,6%	72	15,6%	67	16,0%
12-24	81	11,9%	42	9,1%	41	9,7%
pow. 24	33	4,8%	31	6,7%	27	6,4%
Razem	683	100,0%	462	100,0%	421	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

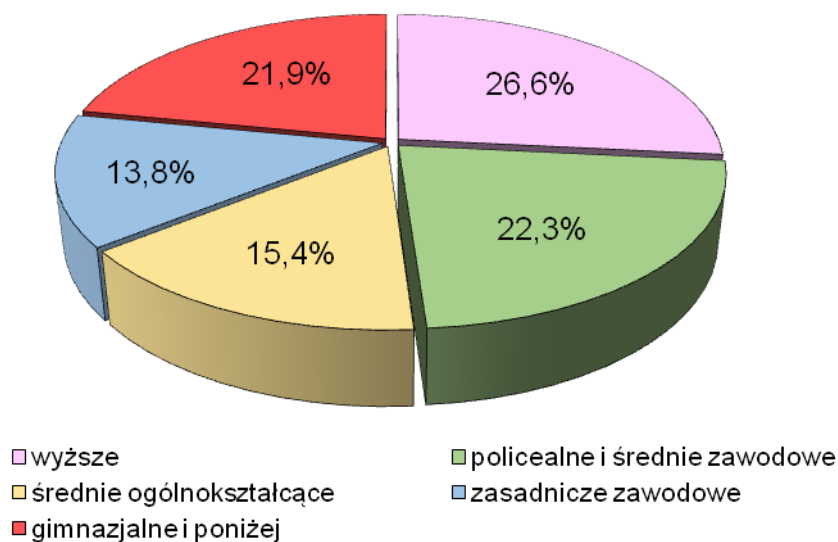
Z analizy struktury wykształcenia osób bezrobotnych do 30. roku życia na koniec 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (112 osób) stanowią osoby legitymujące się wykształceniem wyższym – 26,6%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (94 osoby), które stanowią 22,3% oraz z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (92 osoby) – 21,9%. Najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (58 osób) – 13,8% oraz średnie ogólnokształcące (65 osób) – 15,4%.

Tabela 7. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w mieście Tychy ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	203	29,7%	148	32,0%	112	26,6%
policealne i średnie zawodowe	130	19,0%	88	19,1%	94	22,3%
średnie ogólnokształcące	140	20,5%	87	18,8%	65	15,4%
zasadnicze zawodowe	82	12,0%	50	10,8%	58	13,8%
gimnazjalne i poniżej	128	18,8%	89	19,3%	92	21,9%
Razem	683	100,0%	462	100,0%	421	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Wykres 2. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych do 30 roku życia w mieście Tychy na dzień 31.12.2016r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ 19,5% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby do 30 roku życia,
- ⇒ 64,3% osób do 30 roku życia legitymuje się wykształceniem wyższym bądź średnim,
- ⇒ 67,9% osób do 30 roku życia pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych od 1 do 6 miesięcy (tj. 286 osób),
- ⇒ o 18% zmniejszyła się w przeciągu 2 lat liczba osób do 30 roku życia, pozostających w ewidencji urzędu powyżej 24 miesięcy.

3) Bezrobocie wśród osób długotrwale bezrobotnych

Stosunek osób długotrwale bezrobotnych do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynosi 43,6% (940 osób długotrwale bezrobotnych do 2 155 ogółu bezrobotnych). Według danych statystycznych zaobserwować można, iż od 2014r. procentowy udział osób pozostających w ewidencji przez okres 12 miesięcy i dłużej w stosunku do ogółu osób bezrobotnych zmniejszył się o 1,4 punktu procentowego.

Zmniejsza się również liczba osób długotrwale bezrobotnych od 2014 roku. W przeciągu roku liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 144 osoby (spadek o 13%), natomiast w przeciągu 2 lat liczba takich osób zmniejszyła się o 437 osób (spadek o 32%) i wyniosła na koniec grudnia 2016 roku 940 osób.

Tabela 8. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba		
Bezrobotni ogółem	3 059	2 371	2 155
Długotrwale bezrobotni	1 377	1 084	940
% udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	45,0%	45,7%	43,6%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych PUP Tychy najliczniejszą grupę osób długotrwale bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (25,8%) oraz osoby w przedziale wiekowym 45-54 lata (20,1%). To bardzo niepokojący sygnał, że osoby w wieku produkcyjnym, oddalają się od rynku pracy.

Tabela 9. Długotrwale bezrobotni ze względu na wiek w mieście Tychy

Wiek	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
18-24	55	4,0%	33	3,0%	35	3,7%
25-34	298	21,6%	218	20,1%	184	19,6%
35-44	318	23,1%	258	23,8%	243	25,8%
45-54	326	23,7%	243	22,4%	189	20,1%
55-59	262	19,0%	213	19,7%	166	17,7%
60 lat i więcej	118	8,6%	119	11,0%	123	13,1%
Razem	1 377	100,0%	1 084	100,0%	940	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Z analizy struktury wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (260 osób) stanowią osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 27,7%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (237 osób) – 25,2% oraz z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (191 osób) – 20,3%. Najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące (93 osoby) – 9,9%.

Tabela 10. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych w mieście Tychy ze względu na wykształcenie

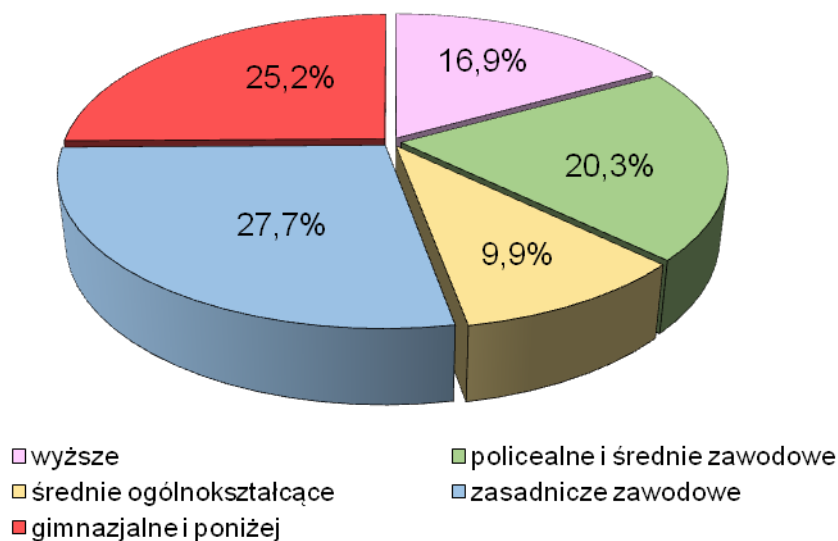
Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	178	12,9%	168	15,5%	159	16,9%
policealne i średnie zawodowe	300	21,8%	232	21,4%	191	20,3%
średnie ogólnokształcące	151	11,0%	100	9,2%	93	9,9%
zasadnicze zawodowe	413	30,0%	323	29,8%	260	27,7%
gimnazjalne i poniżej	335	24,3%	261	24,1%	237	25,2%
Razem	1 377	100,0	1 084	100,0%	940	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Zarówno w roku 2014, 2015 jak i 2016 osoby długotrwale bezrobotne legitymujące się niskim poziomem wykształcenia stanowiły ponad 50 % ogółu osób długotrwale bezrobotnych.

Porównując koniec grudnia 2016 r. zanotowano największy spadek liczby zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym o 153 osoby oraz gimnazjalnym i niższym o 98 osób w stosunku do grudnia 2014r.

Wykres 3. Struktura wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych w mieście Tychy na dzień 31.12.2016 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ 43,6% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne,
- ⇒ ponad połowa osób długotrwale bezrobotnych legitymuje się bardzo niskim poziomem wykształcenia lub jego brakiem,
- ⇒ o 32% zmalała w okresie 2 lat liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- ⇒ 45,9% osób długotrwale bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 35-44 oraz 45-54.

4) Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych

Stosunek osób bezrobotnych niepełnosprawnych do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynosi 9,3% (200 osób do 2 155 ogółu bezrobotnych). Według danych statystycznych zaobserwować można, iż od 2014r. liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych pozostających w ewidencji PUP Tychy systematycznie maleje. Na koniec grudnia 2016 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych niepełnosprawnych zmalała w stosunku do roku 2014 o 97 osób.

Tabela 11. Udział niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 30.11.2016
	liczba		
Bezrobotni ogółem	3 059	2 371	2 155
Bezrobotni niepełnosprawni	297	256	200
% udział osób bezrobotnych niepełnosprawnych w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	9,7%	10,8%	9,3%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych PUP Tychy najliczniejszą grupę osób bezrobotnych niepełnosprawnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 45-59 lat (54,5%).

Tabela 12. Bezrobotni niepełnosprawni ze względu na wiek w mieście Tychy

Wiek	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
18-24	9	3,0%	5	2,0%	4	2,0%
25-34	32	10,8%	27	10,6%	17	8,5%
35-44	44	14,8%	40	15,6%	34	17,0%
45-54	83	28,0%	62	24,2%	57	28,5%
55-59	96	32,3%	83	32,4%	52	26,0%
60 lat i więcej	33	11,1%	39	15,2%	36	18,0%
Razem	297	100,0%	256	100,0%	200	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Z analizy struktury wykształcenia osób bezrobotnych niepełnosprawnych na koniec grudnia 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (69 osób) stanowią osoby legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 34,5%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (61 osób) – 30,5%. Najmniej liczną grupą są

osoby posiadające wykształcenie wyższe (11 osób) – 5,5% i średnie ogólnokształcące (20 osób) – 10,0%.

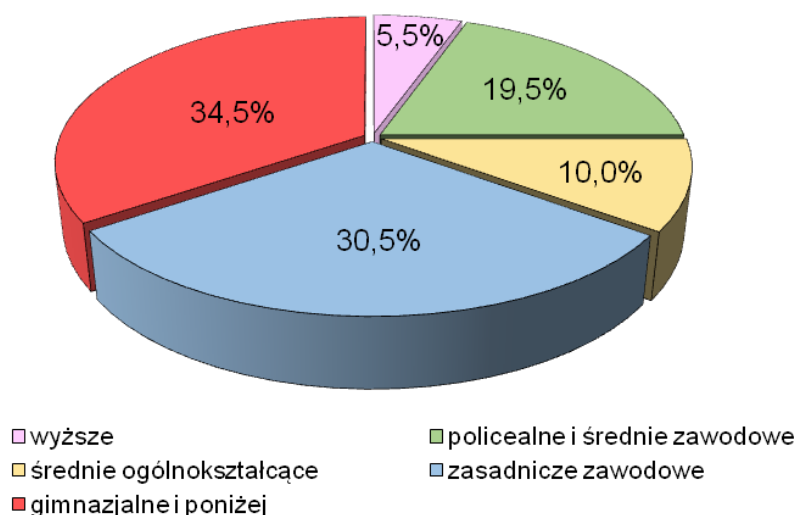
Tabela 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych w mieście Tychy ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	20	6,7%	23	9,0%	11	5,5%
policealne i średnie zawodowe	61	20,5%	52	20,3%	39	19,5%
średnie ogólnokształcące	29	9,8%	23	9,0%	20	10,0%
zasadnicze zawodowe	111	37,4%	87	34,0%	61	30,5%
gimnazjalne i poniżej	76	25,6%	71	27,7%	69	34,5%
Razem	297	100,0%	256	100,0%	200	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Porównując grudzień 2016r. zanotowano spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych niepełnosprawnych z wykształceniem wyższym o 9 osób tj. o 45% w stosunku do grudnia 2014r.

Wykres 4. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych niepełnosprawnych w mieście Tychy na dzień 31.12.2016r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ 9,3% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby bezrobotne niepełnosprawne,
- ⇒ 65% osób bezrobotnych niepełnosprawnych legitymuje się niskim poziomem wykształcenia (30,5% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 34,5% gimnazjalne i niższe),
- ⇒ 54,5% osób bezrobotnych niepełnosprawnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 45-59.

5) Przedsiębiorczość i samozatrudnienie

Samozatrudnienie stanowi alternatywę dla zatrudnienia. Otwarcie własnego biznesu nierzadko jest jedyną drogą na powrót do życia zawodowego. Szansa na otwarcie własnego biznesu wśród przedsiębiorczych osób pozostających bez pracy to często realizacja własnych pasji i zainteresowań.

Tabela 14. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 w mieście Tychy

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Liczba os. bezrobotnych, które podjęły działalność gosp.	154	65	220	106	149	64
bezrobotni ogółem	3 059	1 632	2 371	1 331	2 155	1 190
% udział osób bezrobotnych rozpoczynających dział. gosp. do ogółu bezrobotnych	5,0%	4,0%	9,3%	8,0%	6,9%	5,4%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach wynika, iż podjęcie działalności gospodarczej w ostatnich latach cieszy się zainteresowaniem ze strony osób bezrobotnych.

W przeciągu ostatnich 3 lat działalność gospodarczą podjęły ogółem 523 osoby pozostające w ewidencji PUP Tychy. Najwięcej osób podjęło samozatrudnienie w 2015r. (tj. 220 osób).

Tabela 15. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 w mieście Tychy z uwzględnieniem wsparcia finansowego PUP Tychy

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
podjęcie działalności bez wsparcia PUP Tychy	55	22	88	38	43	22
podjęcie działalności ze wsparciem PUP Tychy	99	43	132	68	106	42
Razem	154	65	220	106	149	64

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Liczba osób rozpoczynających działalność gospodarczą bez wsparcia PUP Tychy w latach 2014-2016 kształtowała się na zróżnicowanym poziomie. Najwięcej osób podjęło samozatrudnienie bez wsparcia PUP w 2015r. – 88 osób. W 2016 r. były to 43 osoby, a w 2014 r. 55 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach prowadził monitoring firm powstałych w latach 2014-2015 w ramach udzielonych dotacji ze środków finansowych będących w dyspozycji urzędu. W roku 2014 podpisano 99 umów o dofinansowanie działalności. Badaniem objęto wszystkie osoby, które w roku 2014 otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej, z czego 75 osób (tj. 75,8%) nadal prowadzi działalność gospodarczą. W roku 2015 podpisano ze 132 osobami bezrobotnymi umowy o dofinansowanie działalności. Wszystkie osoby nadal prowadzą działalność gospodarczą. W roku 2016r. przy współudziale PUP Tychy powstało 106 firm, których efektywność zostanie zbadana w późniejszym okresie.

Wyniki otrzymywane na podstawie prowadzonych analiz wskazują, iż środki na podjęcie działalności gospodarczej są efektywnym i skutecznym instrumentem rynku pracy umożliwiającym trwałe wyjście z bezrobocia.

W latach 2014-2016r. przy wsparciu środków PUP Tychy powstało najwięcej firm w branżach: fryzjer, kosmetyczka, agencja reklamy, usługi prawnicze, fizjoterapia oraz usługi ogólnobudowlane tj. działających głównie w branżach usługowych.

6) Dostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy

Stosunek osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016 r. wyniósł 23,5% (507 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do 2 155 ogółu bezrobotnych).

Tabela 16. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych w mieście Tychy

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016	Spadek % w latach 2014 - 2016	Spadek % w latach 2015 - 2016
	liczba			%	
bezrobotni ogółem	3 059	2 371	2 155	30%	9%
bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	678	527	507	25%	4%
% udział osób bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	22,2%	22,2%	23,5%		

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Obserwując statystyki bezrobocia na lokalnym rynku pracy można zauważyć, iż sytuacja osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych z roku na rok ulega nieznacznej poprawie. Od 2014r. zaobserwować można spadek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. W przeciągu 2 lat liczba osób bezrobotnych rejestrujących się bez kwalifikacji zawodowych zmniejszyła się o 171 osób (25%) i wyniosła na koniec grudnia 2016r. 507 osób. Jednocześnie udział procentowy osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogółu bezrobotnych zwiększył się o 1,3% w stosunku do roku 2014.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ **23,5% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych,**
- ⇒ **o 25% zmniejszyła się w przeciągu 2 lat liczba osób bez kwalifikacji zawodowych**

Działania podejmowane przez urząd celem dostosowania kwalifikacji do potrzeb lokalnego rynku pracy i umożliwienia zdobycia doświadczenia zawodowego to w głównej mierze staże i szkolenia.

Staże zawodowe cieszą się popularnością zarówno wśród pracodawców jak i osób bezrobotnych. Osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych mają możliwość nabycia doświadczenia zawodowego poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy.

Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na staż w latach 2014-2016 w mieście Tychy

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
bezrobotni ogółem	3 059	1 632	2 371	1 331	2 155	1 190
bezrobotni, którzy rozpoczęli staż	376	261	298	219	220	186
% udział osób skierowanych na staż w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	12,3%	16%	12,6%	16,5%	10,2%	15,6%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Udział w szkoleniach zawodowych zapewnia osobom bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych możliwość uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie szkoleń indywidualnych realizowanych z uwzględnieniem konkretnych potrzeb osoby bezrobotnej oraz przyszłego pracodawcy.

Tabela 18. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na szkolenia w latach 2014-2016 w mieście Tychy

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
bezrobotni ogółem	3 059	1 632	2 371	1 331	2 155	1 190
bezrobotni skierowani na szkolenie	67	32	64	18	48	13
% udział osób skierowanych na szkolenie w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	2,2%	2,0%	2,7%	1,4%	2,2%	1,1%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

2. ANALIZA BEZROBOCIA W POWIECIE BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIM W LATACH 2014-2016

W końcu grudnia 2016r. liczba bezrobotnych mieszkańców powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach wynosiła 850 osób i w porównaniu do stanu z końca 2014r. zmniejszyła się o 375 osób, tj. o 31%. W ujęciu rocznym odnotowano spadek bezrobocia w 2016r. (12%) w porównaniu z 2015r.

W końcu listopada 2016r. stopa bezrobocia w powiecie Bieruńsko-Lędzińskim wynosiła 3,7% i w porównaniu do grudnia 2014 zmniejszyła się o 1,1 punktu procentowego.

W ostatnich kilku latach problem ze znalezieniem zatrudnienia w większym stopniu dotyczył, kobiety niż mężczyzn. W końcu grudnia 2016r. w PUP Tychy zarejestrowanych było 509 bezrobotnych kobiet z powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego (60% ogółu) w stosunku do 341 mężczyzn (40% ogółu). Przed dwoma laty odsetek zarejestrowanych kobiet był nieco niższy i wynosił 55%.

Tabela 19. Liczba bezrobotnych według płci w powiecie bieruńsko-lędzińskim

	2014 rok		2015 rok		2016 rok		Spadek % w latach 2014/2016	Spadek% w latach 2015/2016
	liczba	%	liczba	%	liczba	%		
Ogółem	1 225	100%	967	100%	850	100,0%	31%	12%
kobiety	677	55%	536	55%	509	60%	25%	5%
mężczyźni	548	45%	431	45%	341	40%	38%	21%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobierała zasiłku dla bezrobotnych, w dwóch poprzednich latach sytuacja kształtowała się podobnie. W końcu grudnia 2016r. prawo do tego świadczenia posiadało 22,6% bezrobotnych.

1) Bezrobocie wśród osób powyżej 50. roku życia

Stosunek osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynosi 32,9% (280 osób powyżej 50. roku życia do 850 ogółu bezrobotnych).

Od 2014 roku zaobserwować można, iż liczba osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia kształtuje się na zbliżonym poziomie. Zarówno na koniec grudnia 2014 i 2016 roku było zarejestrowanych 280 osób powyżej 50. roku życia, natomiast w roku 2015 - 278 osób.

Jednakże odsetek osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia do ogółu osób bezrobotnych zwiększył się w stosunku do grudnia 2014 roku o 10,0 punktów procentowych.

Tabela 20. Udział bezrobotnych powyżej 50. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba	liczba	liczba
bezrobotni ogółem	1 225	967	850
bezrobotni pow. 50 roku życia	280	278	280
% udział osób bezrobotnych pow. 50 roku życia w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	22,9%	28,7%	32,9%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Analizując dane statystyczne PUP Tychy według kryterium czasu pozostawania bez pracy za lata 2014 i 2016 można zauważyć, iż najwięcej osób powyżej 50. roku życia pozostaje poza rynkiem pracy powyżej 6 miesięcy (160 osób - 2014r., 201 osób - 2016r.).

Tabela 21. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie bieruńsko-łędzińskim ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
do 1	20	7,1%	17	6,1%	14	5,0%
1-3	59	21,1%	45	16,2%	27	9,6%
3-6	41	14,6%	34	12,2%	38	13,6%
6-12	36	12,9%	53	19,1%	79	28,2%
12-24	66	23,6%	55	19,8%	45	16,1%
pow. 24	58	20,7%	74	26,6%	77	27,5%
Razem	280	100,0%	278	100,0%	280	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

W okresie 2 lat odnotowano 33% wzrost osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia, które bez pracy pozostają powyżej 24 miesięcy – wzrost o 19 osób.

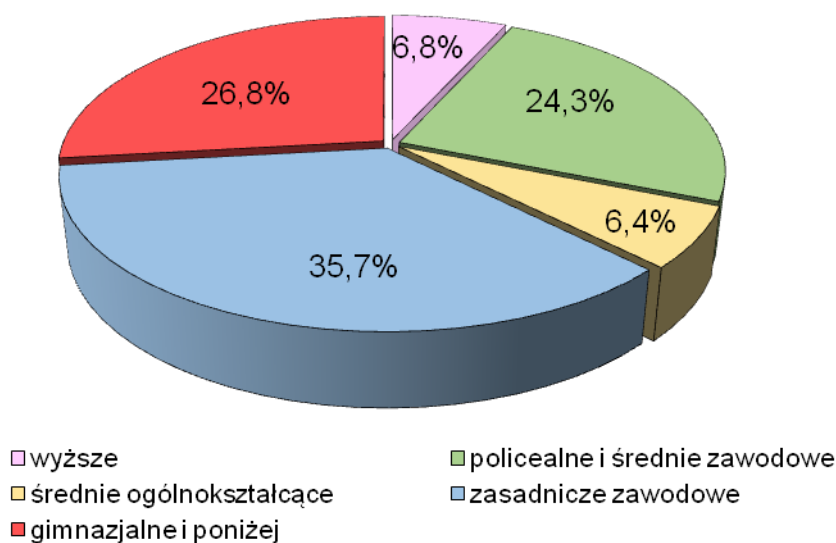
Z analizy struktury wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia na koniec grudnia 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (100 osób) stanowią osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 35,7%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (26,8%). Najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące (6,4%) i wyższe (6,8%).

Tabela 22. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie bieruńsko-lędzińskim ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	10	3,6%	12	4,3%	19	6,8%
policealne i średnie zawodowe	51	18,2%	47	16,9%	68	24,3%
średnie ogólnokształcące	8	2,9%	10	3,6%	18	6,4%
zasadnicze zawodowe	135	48,2%	134	48,2%	100	35,7%
gimnazjalne i poniżej	76	27,1%	75	27,0%	75	26,8%
Razem	280	100,0%	278	100,0%	280	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Wykres 5. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie bieruńsko-lędzińskim na dzień 31.12.2016r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ 32,9% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia,
- ⇒ 62,5% osób powyżej 50 roku życia legitymuje się niskim poziomem wykształcenia (35,7% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 26,8% gimnazjalne i niższe).
- ⇒ 71,8% osób po 50 roku życia pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych powyżej 6 miesięcy (tj. 201 osób),
- ⇒ o 33% wzrosła w okresie 2 lat liczba osób powyżej 50 roku życia, pozostających w ewidencji urzędu powyżej 24 miesięcy.

2) Bezrobocie wśród osób do 30. roku życia

Stosunek osób bezrobotnych do 30. roku życia do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynosi 26,8% (228 osób do 30. roku życia do 850 ogółu bezrobotnych).

Tabela 23. Udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba		
bezrobotni ogółem	1 225	967	850
bezrobotni do 30 roku życia	444	277	228
% udział osób bezrobotnych do 30 roku życia w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	36,2%	28,6%	26,8%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Obserwując statystyki bezrobocia w powiecie bieruńsko-lędzińskim można zauważyć, iż sytuacja osób bezrobotnych poniżej 30. roku życia z roku na rok polepsza się. Od 2014r. zaobserwować można spadek liczby osób bezrobotnych poniżej 30. roku życia. W przeciągu roku liczba osób bezrobotnych rejestrujących się poniżej 30. roku życia zmniejszyła się o 49 osób (18%) i wyniosła na koniec grudnia 2016r. 228 osób. Natomiast w stosunku do roku 2014 procentowy udział osób młodych w stosunku do ogółu bezrobotnych zmniejszył się o 9,4 punktu procentowego tj. o 216 osób. Wraz ze spadkiem ogólnej liczby osób bezrobotnych w przeciągu roku zmniejsza się również liczba osób do 30. roku życia.

Analizując dane statystyczne PUP Tychy według kryterium czasu pozostawania bez pracy można zauważyć, iż liczną grupę stanowią osoby pozostające bez pracy od 1 do 6 miesięcy. Najwięcej takich osób było 2014r. – 303 osoby (68,2%). W 2015r. takich osób było

195, a w 2016r. 154 (spadek w przeciągu roku o 41 osób). 17,8% na koniec grudnia 2014 r. stanowią osoby bezrobotne pozostające w ewidencji powyżej 12 miesięcy. Na koniec 2016r. w rejestrach PUP Tychy figurowały 42 osoby bezrobotne pozostające w ewidencji powyżej 24 miesięcy, spadek w przeciągu dwóch lat o 47%.

Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie Bieruńsko-Lędzińskim ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
do 1	70	15,8%	36	13,0%	48	21,1%
1-3	136	30,6%	102	36,8%	64	28,1%
3-6	97	21,8%	57	20,6%	42	18,4%
6-12	62	14,0%	33	12,0%	32	14,0%
12-24	46	10,4%	27	9,7%	28	12,3%
pow. 24	33	7,4%	22	7,9%	14	6,1%
Razem	444	100,0%	277	100,0%	228	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

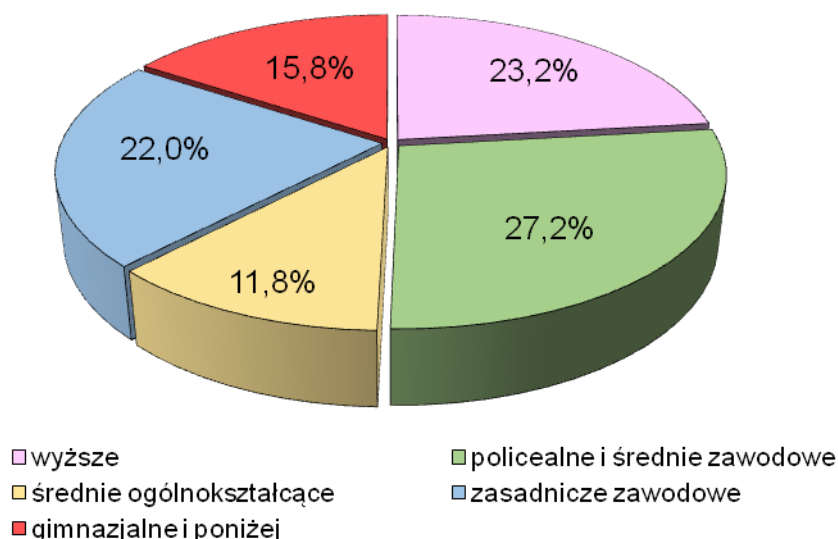
Z analizy struktury wykształcenia osób bezrobotnych do 30. roku życia na koniec 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (62 osoby) stanowią osoby legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 27,2%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem wyższym (53 osoby), które stanowią 23,2% oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (50 osób) – 22,0%. Najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące (27 osób) – 11,8%.

Tabela 25. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie bieruńsko-lędzińskim ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	118	26,6%	67	24,2%	53	23,2%
policealne i średnie zawodowe	123	27,7%	83	30,0%	62	27,2%
średnie ogólnokształcące	65	14,6%	35	12,6%	27	11,8%
zasadnicze zawodowe	63	14,2%	47	17,0%	50	22,0%
gimnazjalne i poniżej	75	16,9%	45	16,2%	36	15,8%
Razem	444	100,0%	277	100,0%	228	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Wykres 6. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie Bieruńsko-Lędzińskim na dzień 31.12.2016r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ 26,8% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby do 30 roku życia,
- ⇒ 62,2% osób do 30 roku życia legitymuje się wykształceniem wyższym bądź średnim,
- ⇒ 67,6% osób do 30 roku życia pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych od 1 do 6 miesięcy (tj. 154 osoby),

⇒ **18,4% stanowią osób do 30 roku życia, pozostających w ewidencji urzędu powyżej 12 miesięcy.**

3) Bezrobocie wśród osób długotrwale bezrobotnych

Stosunek osób długotrwale bezrobotnych do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynosi 43,8% (372 osoby długotrwale bezrobotne do 850 ogółu bezrobotnych). Według danych statystycznych zaobserwować można, iż od 2014r. procentowy udział osób pozostających w ewidencji przez okres 12 miesięcy i dłużej w stosunku do ogółu osób bezrobotnych zwiększa się, w okresie dwóch lat nastąpił wzrost o 4,5 punktu procentowego.

Zmniejsza się natomiast liczba osób długotrwale bezrobotnych od 2014 roku. W przeciągu roku liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 40 osób (spadek o 10%), natomiast w przeciągu 2 lat liczba takich osób zmniejszyła się o 109 osób (spadek o 23%) i wyniosła na koniec 2016 roku 372 osoby.

Tabela 26. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba		
Bezrobotni ogółem	1 225	967	850
Długotrwale bezrobotni	481	412	372
% udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	39,3%	42,6%	43,8%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Dane statystyczne PUP Tychy wskazują na znaczne oddalenie się od rynku pracy osób w sile wieku, zdolnych do pracy. Najliczniejszą grupę osób długotrwale bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata (25,5%) oraz osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (20,7%). To bardzo niepokojący sygnał, że osoby w wieku produkcyjnym pozostają w ewidencji tak długo.

Tabela 27. Długotrwale bezrobotni ze względu na wiek w powiecie bieruńsko-łędzińskim

Wiek	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
18-24	36	7,5%	24	5,8%	27	7,3%
25-34	134	27,8%	108	26,2%	95	25,5%
35-44	100	20,8%	79	19,2%	77	20,7%
45-54	111	23,1%	99	24,1%	74	19,9%
55-59	71	14,8%	71	17,2%	67	18,0%
60-64	29	6,0%	31	7,5%	32	8,6%
Razem	481	100,0%	412	100,0%	372	100%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Z analizy struktury wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych na koniec 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (125 osób) stanowią osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 33,6%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (105 osób) – 28,2% oraz z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (67 osób) – 18,0%. Najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące (27 osób) – 7,3% i wyższe (48 osób) – 12,9%.

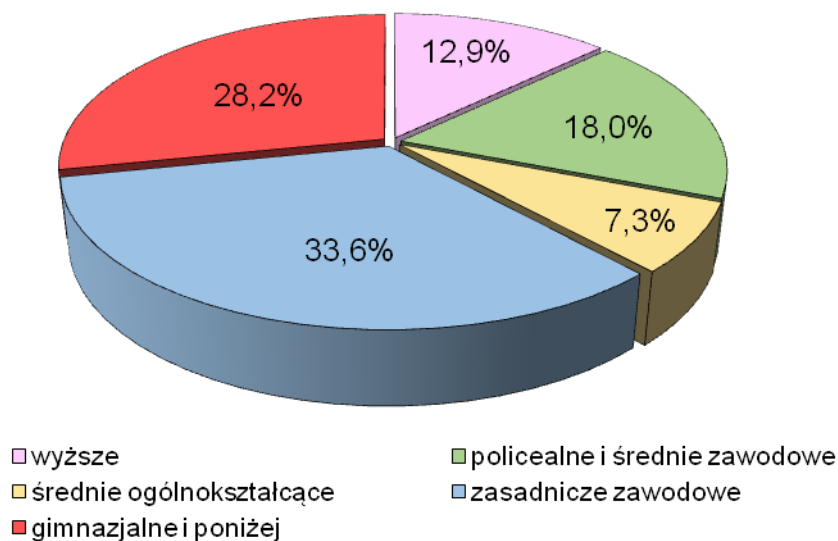
Tabela 28. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych w powiecie bieruńsko-łędzińskim ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	65	13,5%	55	13,3%	48	12,9%
policealne i średnie zawodowe	96	19,9%	72	17,5%	67	18,0%
średnie ogólnokształcące	32	6,7%	28	6,8%	27	7,3%
zasadnicze zawodowe	160	33,3%	149	36,2%	125	33,6%
gimnazjalne i poniżej	128	26,6%	108	26,2%	105	28,2%
Razem	481	100,0%	412	100,0%	372	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Porównując grudzień 2016r. zanotowano największy spadek liczby zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym o 35 osób oraz gimnazjalnym i niższym o 23 osoby w stosunku do grudnia 2014r.

Wykres 7. Struktura wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych w powiecie bieruńsko-lędzińskim na dzień 31.12.2012 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ 43,8% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne,
- ⇒ 28,2% osób długotrwale bezrobotnych legitymuje się bardzo niskim poziomem wykształcenia lub jego brakiem,
- ⇒ o 23% zmniejszyła się w okresie 2 lat liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- ⇒ 46,2% osób długotrwale bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 oraz 35-44.

4) Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych

Stosunek osób bezrobotnych niepełnosprawnych do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016r. wynosi 8,5% (72 osoby do 850 ogółu bezrobotnych). Według danych statystycznych zaobserwować można, iż w okresie 2 lat procentowy udział osób bezrobotnych niepełnosprawnych pozostających w ewidencji PUP Tychy spadł o 0,8 punktu procentowego, natomiast od 2015r. procentowy udział osób bezrobotnych niepełnosprawnych pozostających w ewidencji PUP Tychy pozostaje na takim samym poziomie – 8,5%.

Tabela 29. Udział niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba		
Bezrobotni ogółem	1 225	967	850
Bezrobotni niepełnosprawni	94	82	72
% udział osób bezrobotnych niepełnosprawnych w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	7,7%	8,5%	8,5%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych PUP Tychy najliczniejszą grupę osób bezrobotnych niepełnosprawnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 45-59 lat (52,8%).

Tabela 30. Bezrobotni niepełnosprawni ze względu na wiek w powiecie bieruńsko-lędzkim

Wiek	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
18-24	3	3,2%	6	7,3%	4	5,5%
25-34	11	11,7%	10	12,2%	11	15,3%
35-44	13	13,8%	9	11,0%	10	13,9%
45-54	34	36,2%	27	32,9%	21	29,2%
55-59	23	24,5%	18	22,0%	17	23,6%
60-64	10	10,6%	12	14,6%	9	12,5%
Razem	94	100,0%	82	100,0%	72	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Z analizy struktury wykształcenia osób bezrobotnych niepełnosprawnych na koniec 2016r. wynika, iż najliczniejszą grupę (28 osób) stanowią osoby legitymujące się

wykształceniem zasadniczym zawodowym – 38,9%. W drugiej kolejności osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (19 osób) – 26,4%.

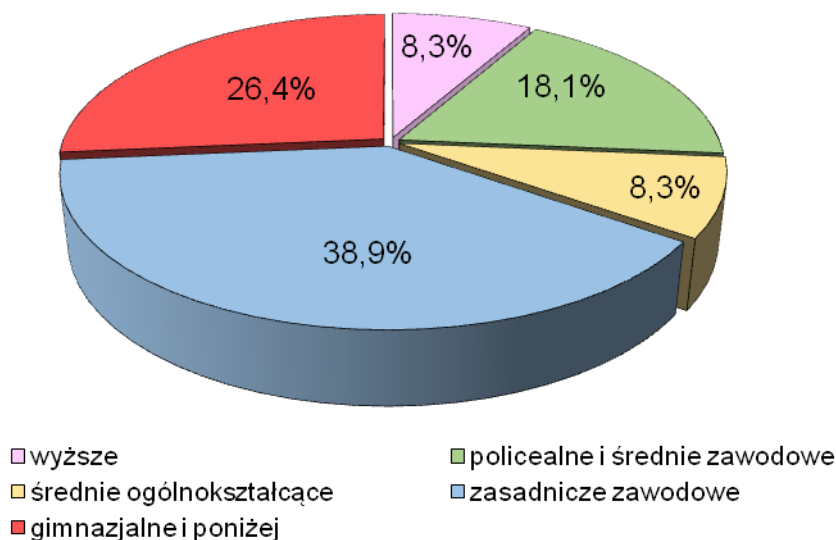
Najmniej liczną grupą są osoby posiadające wykształcenie wyższe (6 osób) – 8,3% i średnie ogólnokształcące (6 osób) – 8,3%.

Tabela 31. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych w powiecie bieruńsko-lędzińskim ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wyższe	2	2,1%	8	9,8%	6	8,3%
policealne i średnie zawodowe	11	11,7%	6	7,3%	13	18,1%
średnie ogólnokształcące	8	8,5%	8	9,8%	6	8,3%
zasadnicze zawodowe	48	51,1%	38	46,3%	28	38,9%
gimnazjalne i poniżej	25	26,6%	22	26,8%	19	26,4%
Razem	94	100,0%	82	100,0%	72	100,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Wykres 8. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych niepełnosprawnych w powiecie bieruńsko-lędzińskim na dzień 31.12.2016r

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ **8,5%** w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby bezrobotne niepełnosprawne,
- ⇒ **65,3%** osób bezrobotnych niepełnosprawnych legitymuje się niskim poziomem wykształcenia (38,9% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 26,4% gimnazjalne i niższe),
- ⇒ **52,8%** osób bezrobotnych niepełnosprawnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 45-59.

5) Przedsiębiorczość i samozatrudnienie

Dla osób przedsiębiorczych, pragnących działać na własny rachunek idealną formą jest samozatrudnienie - prowadzenie własnej działalności.

Tabela 32. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 w powiecie bieruńsko-lędzimskim

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Liczba os. bezrobotnych, które podjęły działalność gosp.	68	36	79	37	61	27
bezrobotni ogółem	1 225	677	967	536	850	509
% udział osób bezrobotnych rozpoczynających dział. gosp. do ogółu bezrobotnych	5,6%	5,3%	8,2%	6,9%	7,2%	5,3%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach wynika, iż podjęcie działalności gospodarczej w ostatnich latach cieszy się zainteresowaniem ze strony osób bezrobotnych.

W przeciągu ostatnich 3 lat działalność gospodarczą podjęło ogółem 208 mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzimskiego pozostających w ewidencji PUP Tychy. Najwięcej osób podjęło samozatrudnienie w 2015r. (tj. 79 osób). W 2014 i 2016 roku liczba osób wyrejestrowanych z ewidencji osób bezrobotnych z tytułu podjęcia działalności gospodarczej kształtowała się na zbliżonym poziomie tj. 68 osób w 2014r. i 61 osób w 2016r.

Jednocześnie można zaobserwować wzrost procentowego udziału osób bezrobotnych rozpoczynających działalność gospodarczą do ogółu bezrobotnych o 1,6% w przeciągu 2 lat.

Tabela 33. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 powiecie bieruńsko-lędzińskim z uwzględnieniem wsparcia finansowego PUP Tychy

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
podjęcie działalności bez wsparcia PUP Tychy	31	15	25	14	17	7
podjęcie działalności ze wsparciem PUP Tychy	37	21	54	23	44	20
Razem	68	36	79	37	61	27

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Liczba osób rozpoczynających działalność gospodarczą bez wsparcia PUP Tychy w latach 2014-2016 kształtowała się na zróżnicowanym poziomie. Najwięcej osób podjęło samo zatrudnienie bez wsparcia PUP w 2014r. – 31 osób. W 2016r. było to 17 osób, a w 2015r. 25 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach prowadził monitoring firm powstałych w latach 2014-2015 w ramach udzielonych dotacji ze środków finansowych będących w dyspozycji urzędu. W roku 2014 podpisano 37 umów o dofinansowanie działalności. Badaniem objęto wszystkie osoby, które w roku 2014 otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej, z czego 32 osoby (tj. 86,5%) nadal prowadzi działalność gospodarczą. W roku 2015 podpisano z 54 osobami bezrobotnymi umowy o dofinansowanie działalności. Badaniem objęto wszystkie osoby, które w danym roku otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Działalność gospodarczą prowadzą nadal 53 osoby (tj. 98,1%) W roku 2016r. przy współdziałaniu PUP Tychy powstały 44 firmy, których efektywność zostanie zbadana w późniejszym okresie.

6) Dostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy

Stosunek osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do ogółu osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016 r. wyniósł 26,7% (227 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych do 850 ogółu bezrobotnych).

Tabela 34. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych w powiecie bieruńsko-lędzkim

	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2014	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2015	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2016
	liczba		
bezrobotni ogółem	1 225	967	850
bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	299	232	227
% udział osób bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	24,4%	24,0%	26,7%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Obserwując statystyki bezrobocia na lokalnym rynku pracy można zauważyć, iż sytuacja osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych z roku na rok ulega nieznacznej poprawie. Od 2014r. zaobserwować można spadek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. W przeciągu 2 lat liczba osób bezrobotnych rejestrujących się bez kwalifikacji zawodowych zmniejszyła się o 72 osoby (24%) i wyniosła na koniec 2016r. 227 osób. Jednocześnie udział procentowy osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogółu bezrobotnych wzrósł o 2,3% w stosunku do roku 2014.

Według danych statystycznych PUP Tychy na dzień 31.12.2016r.:

- ⇒ **26,7% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych,**
- ⇒ **o 24% zmniejszyła się w przeciągu 2 lat liczba osób bez kwalifikacji zawodowych**

Staże i szkolenia, to instrumenty rynku pracy cieszące się zainteresowaniem zarówno wśród lokalnych przedsiębiorców jak i wśród osób bezrobotnych. Często powrót na rynek pracy wymaga dostosowania kwalifikacji lub zdobycia doświadczenia zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnych pracodawców.

Tabela 35. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na staż w latach 2014-2016 w powiecie bieruńsko-łędzkim

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
bezrobotni ogółem	1 225	677	967	536	850	509
bezrobotni, którzy rozpoczęli staż	165	126	171	135	100	79
% udział osób skierowanych na staż w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	13,5%	18,6%	17,7%	25,2%	11,8%	15,5%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

Tabela 36. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na szkolenia w latach 2014-2016 w powiecie bieruńsko-łędzkim

	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
bezrobotni ogółem	1 225	677	967	536	850	509
bezrobotni skierowani na szkolenie	22	5	21	6	22	5
% udział osób skierowanych na szkolenie w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	1,8%	0,7%	2,2%	1,1%	2,6%	1,0%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, 2016r.

III. SYTUACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY ORAZ AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W LATACH 2014-2016

Tabela 37. Oferty pracy - wolne miejsca pracy zgłoszone do PUP Tychy

Ilość zgłoszonych ofert pracy	2014	2015	2016	Przyrost % w latach 2014 - 2016	Przyrost % w latach 2015 - 2016
	4 884	4 511	7 994	64%	77%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

W przeciągu ostatnich 3 lat do PUP Tychy zgłoszono 17 389 wolnych miejsc pracy. Z roku na rok liczba wolnych miejsc pracy zgłaszanych przez pracodawców wzrasta. Najwięcej wolnych miejsc pracy zgłoszono w 2016r. (tj. 7 994 wolne miejsca pracy). W 2014 i 2015 roku ilość wolnych miejsc pracy kształtowała się na zbliżonym poziomie tj. 4 884 w 2014r. i 4 511 w 2015r. W przeciągu 2 lat ilość zgłoszonych wolnych miejsc pracy wzrosła o 64%. Natomiast w okresie rocznym, aż o 77%.

Najczęściej w 2016 roku pracodawcy poszukiwali osób w następujących zawodach: pracownik produkcji - operator maszyn, sprzedawca, pracownik ogólnobudowlany, magazynier, kontroler jakości, pakowacz ręczny, sprzątaczką, kierowca samochodu ciężarowego, kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych), pracownik ochrony pomoc rzeźnika, operator maszyn CNC.

Tabela 38. Limity środków finansowych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych

Źródła finansowania	2014	2015	2016
Podstawowy algorytm Funduszu Pracy	2 179 500 zł	4 122 881 zł	6 476 943 zł
Dodatkowe środki z rezerw Ministra	1 019 000 zł	859 800 zł	472 200 zł
Środki Europejskiego Funduszu Społecznego	5 277 600 zł	4 088 619 zł	3 333 957 zł
Razem	8 476 100 zł	9 071 300 zł	10 283 100 zł

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach w okresie ostatnich trzech lat dysponował kwotą 27 830 500,00 zł przeznaczoną na aktywizację zawodową osób bezrobotnych. W kolejnych latach kwota przeznaczona na wsparcie zatrudnienia osób bezrobotnych wzrastała, w roku 2015 nastąpiło zwiększenie limitu o 7% w stosunku do roku 2014, a w roku 2016 o 13% w odniesieniu do roku 2015.

Tabela 39. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przy wsparciu środków finansowych PUP Tychy

Formy aktywizacji zawodowej	2014	2015	2016
Subsydiowane zatrudnienie	79	151	380
Refundacja wyposażenia stanowiska pracy	130	114	91
Staże, bony stażowe	541	468	320
Szkolenia, studia podyplomowe	100	95	97
Prace społecznie użyteczne wraz z PAI	119	120	71
Środki na działalność gospodarczą	136	185	150
Razem	1105	1133	1109
% w stosunku do ogółu osób bezrobotnych	26%	34%	37%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach; 2016r.

Przy wsparciu finansowym PUP Tychy w okresie trzech ostatnich lat utworzonych zostało 945 miejsc pracy dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie w formie refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla zatrudnionej osoby bezrobotnej oraz subsydiowanych form zatrudnienia tj. sfinansowania części kosztów wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionej osoby bezrobotnej (prace interwencyjne, roboty publiczne, dofinansowanie zatrudnienia osoby w wieku 50+, bony zatrudnieniowe, refundacja części kosztów wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne osób do 30 roku życia w ramach programu „Praca dla młodych”).

Jednocześnie realizacja form aktywizacji zawodowej umożliwiających podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zdobycie doświadczenia zawodowego oraz udział osób bezrobotnych w pracach społecznie użytecznych na przestrzeni ostatnich trzech lat

kształtuje się na poziomie adekwatnym do poziomu bezrobocia w tych latach. Wraz ze spadkiem liczby osób bezrobotnych zmniejsza się ilość usług i instrumentów rynku pracy świadczonych na rzecz osób bezrobotnych.

Podjęcie działalności gospodarczej przy wsparciu finansowym urzędu cieszy się w kolejnych latach zainteresowaniem ze strony osób bezrobotnych. W 2014r. 3,2% (136 osób) ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Tychy otrzymało środki na samozatrudnienie, natomiast w dwóch kolejnych latach środki na realizację własnego biznesu otrzymało przeszło 5% osób pozostających w rejestrze PUP.

Udział osób bezrobotnych w poszczególnych latach w programach aktywizacji zawodowej pozostaje na podobnym poziomie (1105 osób w roku 2014, 1133 osób w roku 2015, 1109 osób w roku 2016), jednakże % udział osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia środkami pozostającymi w dyspozycji PUP Tychy z roku na rok wzrasta z 26% w roku 2014 (stosunek 1105 osób zaktywizowanych do 4284 osób bezrobotnych) do 37% w roku 2016 (stosunek 1109 osób zaktywizowanych do 3005 osób bezrobotnych).

Od 2013 roku utrzymuje się trend spadkowy poziomu bezrobocia w Polsce przy jednoczesnym zauważalnym dynamicznym wzroście zgłaszanych ofert pracy ze strony pracodawców. Równocześnie nadal na rynku pracy utrzymują się problemy o charakterze strukturalnym, takie jak: niska aktywność zawodowa, niskie przepływy z bierności do aktywności zawodowej, wysokie ryzyko opuszczenia rynku pracy na dłuższy okres przez kobiety, które decydują się na założenie rodziny, bezrobocie długotrwałe oraz niekorzystna struktura zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych (osoby w wieku 50+, długotrwałe bezrobotni, osoby bez doświadczenia zawodowego i kwalifikacji zawodowych).

Konieczne jest podjęcie działań mających na celu przywracanie umiejętności osób bezrobotnych do trwałego włączania się do rynku pracy oraz poprawę efektywności polityki rynku pracy poprzez lepsze dostosowanie działań do potrzeb konkretnego bezrobotnego i pracodawcy, w tym przede wszystkim objęcie realną pomocą osób długotrwałe bezrobotnych, prowadzenie działań ułatwiających łączenie pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi związanymi z wychowaniem dzieci oraz pomoc w wejściu na rynek pracy i utrzymaniu się na nim osobom młodym (do 30. roku życia) oraz osobom starszym (powyżej 50. roku życia), jak również zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Ponadto niezbędne jest doskonalenie współpracy z sektorem edukacji celem przewycięzania trudności z wchodzeniem na rynek pracy osobom młodym. Jednocześnie konieczne jest położenie silniejszych akcentów na inicjowanie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z pozostałymi partnerami rynku pracy mającej na celu promocję zatrudnienia i przewycięzania problemów pojawiających się na lokalnym rynku pracy.

Do osiągnięcia celu strategii w pełni wykorzystane zostaną instrumenty aktywnej polityki rynku pracy jakimi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy.

IV. GRUPY DOCELOWE PROGRAMU

Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2016 – 2020 kierowany jest do:

- bezrobotnych i poszukujących pracy
- pracodawców
- pozostałych partnerów rynku pracy

Działania skierowane do osób niepełnosprawnych zostały przedstawione w „Powiatowym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017 – 2020”.
Celem programu jest: **WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WE WSZYSTKICH DZIEDZINACH ŻYCIA SPOŁECZNEGO.**

Cele operacyjne:

1. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w integracji ze środowiskiem społecznym.
Obszar rehabilitacji społecznej. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.
2. Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
Obszar rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego.

V. CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY:

- 1) Poprawa zatrudnialności i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych**

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) Zwiększenie aktywności osób w wieku 50+ na rynku pracy**

ZADANIA

- zwiększenie szans na uzyskanie zatrudnienia osób bezrobotnych w wieku 50+, poprzez wsparcie w ramach poradnictwa zawodowego i udział w zajęciach aktywizacyjnych,
- umożliwienie nabycia, podniesienia, uzupełnienia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego,
- aktywizacja zawodowa osób powyżej 50 roku życia z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy.

WSKAŹNIKI OCENY REALIZACJI ZADAŃ

- liczba osób objętych poradnictwem zawodowym,
- liczba programów realizowanych dla osób bezrobotnych w wieku 50+,
- liczba osób, które uzupełniły lub nabyły kwalifikacje zawodowe lub doświadczenie zawodowe,
- liczba osób które podjęły pracę niesubsydiowaną,
- liczba osób które podjęły pracę subsydiowaną,
- procentowy udział odpływu z bezrobocia osób w wieku 50+ w stosunku do ogółu osób wyrejestrowanych.

2) Aktywizacja zawodowa osób do 30 roku życia

ZADANIA

- a) zwiększenie szans na uzyskanie zatrudnienia osób bezrobotnych do 30 roku życia poprzez wsparcie w ramach poradnictwa zawodowego i udział w zajęciach aktywizacyjnych,
- b) umożliwienie nabycia, podniesienia, uzupełnienia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego,
- c) aktywizacja zawodowa osób poniżej 30 roku życia z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy.

WSKAŹNIKI OCENY REALIZACJI ZADAŃ

- a) liczba osób objętych poradnictwem zawodowym,
- b) liczba programów realizowanych dla osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia,
- c) liczba osób, które uzupełniły lub nabyły kwalifikacje zawodowe lub doświadczenie zawodowe,
- d) liczba osób które podjęły pracę niesubsydiowaną,
- e) liczba osób które podjęły pracę subsydiowaną,
- f) procentowy udział odpływu z bezrobocia osób poniżej 30 roku życia w stosunku do ogółu osób wyrejestrowanych.

3) Wspieranie działań ukierunkowanych na dostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy

ZADANIA

- a) umożliwienie nabycia, podniesienia lub uzupełnienia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych (szkolenie, studia podyplomowe, egzaminy),
- b) umożliwienie zdobycia doświadczenia zawodowego w formie stażu,
- c) wspieranie kształcenia ustawicznego pracodawców i pracowników ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego,
- d) zapewnienie dostępu do zasobów informacji zawodowej w zakresie szkolnictwa zawodowego, pozaszkolnych form edukacyjnych,
- e) realizacja działań umożliwiających młodzieży szkolnej i absolwentom szkół ponadgimnazjalnych łatwiejsze rozpoczęcie kariery zawodowej przy wykorzystaniu staży i praktyk zawodowych,

- f) organizowanie i udział w spotkaniach doradców zawodowych z rodzicami oraz uczniami gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, w celu zwiększenia świadomości dotyczącej planowania kariery zawodowej zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- g) opiniowanie zapotrzebowania na zawody i kwalifikacje na lokalnym rynku pracy, preferowane kierunki kształcenia zawodowego, wymagania i oczekiwania lokalnych pracodawców,
- h) tworzenie i wsparcie działalności sieci współpracy międzysektorowej (np. partnerzy społeczno-gospodarczy, organizacje pozarządowe, podmioty funkcjonujące w systemie edukacji, instytucje rynku pracy) w zakresie aktywizacji osób młodych.

WSKAŹNIKI OCENY REALIZACJI ZADAŃ

- a) liczba osób, które uzupełniły lub nabyły kwalifikacje zawodowe,
- b) liczba osób, które zdobyły doświadczenie zawodowe,
- c) liczba pracodawców korzystających ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego,
- d) liczba osób przeszkolonych w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego,
- e) liczba programów/inicjatyw wspierających działania ukierunkowane na dostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy,
- f) liczba przeprowadzonych spotkań z zakresu poradnictwa zawodowego w placówkach oświatowych,
- g) liczba uczniów, którzy zdobyli doświadczenie zawodowe w formie praktyk lub staży,
- h) liczba wydanych opinii w zakresie kierunków kształcenia.

4) Wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy

ZADANIA

- a) udzielanie porad z zakresu samozatrudnienia,
- b) udzielanie wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- c) organizowanie spotkań z uczniami ostatnich klas ponadgimnazjalnych szkół zawodowych z zakresu promocji samozatrudnienia, w tym możliwości pozyskiwania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- d) realizacja ofert pracy,
- e) realizacja subsydiowanego zatrudnienia.

WSKAŹNIKI OCENY REALIZACJI ZADAŃ

- a) liczba przeprowadzonych spotkań z zakresu promocji samozatrudnienia,
- b) liczba programów wspierających podejmowanie działalności gospodarczej,
- c) liczba osób bezrobotnych, które podjęły działalność gospodarczą,
- d) liczba osób bezrobotnych, które otrzymały wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- e) liczba realizowanych ofert pracy,
- f) liczba skierowanych osób na oferowane miejsca pracy,
- g) liczba subsydiowanych miejsc pracy.

5) Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu

ZADANIA

- a) inicjowanie działań w zakresie aktywizacji i integracji społecznej rodzin bezrobotnych,
- b) inicjowanie działań w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób bezrobotnych zagrożonych długotrwałym bezrobociem,
- c) zwiększenie szans na uzyskanie zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych poprzez wsparcie w ramach poradnictwa zawodowego,
- d) aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy.

WSKAŹNIKI OCENY REALIZACJI ZADAŃ

- a) liczba rodzin objętych wsparciem,
- b) liczba osób objętych poradnictwem zawodowym,
- c) liczba osób, które uzupełniły lub nabyły kwalifikacje zawodowe lub doświadczenie zawodowe,
- d) liczba osób które podjęły pracę niesubsydiowaną,
- e) liczba osób które podjęły pracę subsydiowaną,
- f) procentowy udział odpływu z bezrobocia osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu osób wyrejestrowanych.

6) Pogłębienie współpracy z partnerami rynku pracy wzmocnienie sieci współpracy na poziomie lokalnym

ZADANIA

- a) współpraca z jednostkami pomocy społecznej przy inicjowaniu i realizacji Programu Aktywizacja i Integracja (PAI) oraz prac społecznie użytecznych,
- b) współpraca z organizacjami pozarządowymi w procesie integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych,
- c) współpraca z pracodawcami, organizacjami i innymi podmiotami zajmującymi się problematyką rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz promocji zatrudnienia.

WSKAŹNIKI OCENY REALIZACJI ZADAŃ

- a) liczba osób objętych wsparciem,
- b) liczba zawartych porozumień i umów o współpracy,
- c) liczba spotkań, konferencji,
- d) liczba podjętych inicjatyw.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

- a) Fundusz Pracy (FP),
- b) Europejski Fundusz Społeczny (EFS),
- c) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Podział środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na finansowanie programów promocji zatrudnienia odbywa się każdego roku na podstawie otrzymanej decyzji finansowej z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Środki EFS przeznaczone są na realizację projektów systemowych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Planowane jest pozyskanie dodatkowych środków z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz środków EFS w ramach projektów konkursowych zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.

Podział przyznawanych środków na realizację poszczególnych form aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w danym roku jest opiniowany przez Powiatową Radę Rynku Pracy, zgodnie z art.22 ust. 5 pkt 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w oparciu o potrzeby lokalnego rynku pracy.

Wielkość środków PFRON na zadania realizowane przez PUP dla zarejestrowanych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu ustalana jest przez Radę Miasta Tychy oraz Radę Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego.

VII. MONITORING

Ocena efektywności zaplanowanych działań do realizacji w ramach „Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Zawodowej na lata 2017-2020” będzie prowadzona przy pomocy wybranych powyżej wskaźników oceny jego realizacji. Monitoring realizacji zamierzonych celów prowadzony będzie poprzez:

- 1) stałą i ciągłą obserwację ilościowych oraz jakościowych zmian wskaźników stanowiących podstawę oceny realizacji Programu,
- 2) bieżącą analizę i ocenę sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia,
- 3) kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań.

Okresowe sprawozdania z realizacji Programu przedstawiane będą Powiatowej Radzie Rynku Pracy.

VIII. ZAKOŃCZENIE

Założone cele Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Zawodowej na lata 2017-2020 będą realizowane poprzez kompleksowe, wielokierunkowe działania urzędu przy czynnym udziale partnerów rynku pracy i powinny przyczynić się do zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców Miasta Tychy i powiatu bieruńsko-lędzińskiego.

Program ma charakter otwarty, w zależności od sytuacji gospodarczej, społecznej, a także uwarunkowań prawnych może ulec zmianie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba bezrobotnych według płci w mieście Tychy.....	3
Tabela 2. Udział bezrobotnych powyżej 50. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	4
Tabela 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w mieście Tychy ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy.	5
Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w mieście Tychy ze względu na wykształcenie	5
Tabela 5. Udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	7
Tabela 6. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w mieście Tychy ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy.....	8
Tabela 7. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w mieście Tychy ze względu na wykształcenie.....	8
Tabela 8. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	10
Tabela 9. Długotrwale bezrobotni ze względu na wiek w mieście Tychy.....	11
Tabela 10. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych w mieście Tychy ze względu na wykształcenie	11
Tabela 11. Udział niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	13
Tabela 12. Bezrobotni niepełnosprawni ze względu na wiek w mieście Tychy	13
Tabela 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych w mieście Tychy ze względu na wykształcenie	14
Tabela 14. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 w mieście Tychy	15
Tabela 15. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 w mieście Tychy z uwzględnieniem wsparcia finansowego PUP Tychy.....	16
Tabela 16. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych w mieście Tychy	17
Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na staż w latach 2014-2016 w mieście Tychy	18
Tabela 18. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na szkolenia w latach 2014-2016 w mieście Tychy	18
Tabela 19. Liczba bezrobotnych według płci w powiecie bieruńsko-lędzińskim	19
Tabela 20. Udział bezrobotnych powyżej 50. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	20
Tabela 21. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie bieruńsko-lędzińskim ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy.....	20
Tabela 22. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie bieruńsko-lędzińskim ze względu na wykształcenie.....	21
Tabela 23. Udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	22

Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie bieruńsko- łędzimskim ze względu na okres pozostawania w ewidencji PUP Tychy	23
Tabela 25. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie bieruńsko-łędzimskim ze względu na wykształcenie	24
Tabela 26. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	25
Tabela 27. Długotrwale bezrobotni ze względu na wiek w powiecie bieruńsko-łędzimskim ...	26
Tabela 28. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych w powiecie bieruńsko- łędzimskim ze względu na wykształcenie	26
Tabela 29. Udział niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	28
Tabela 30. Bezrobotni niepełnosprawni ze względu na wiek w powiecie bieruńsko-łędzimskim	28
Tabela 31. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych w powiecie bieruńsko- łędzimskim ze względu na wykształcenie	29
Tabela 32. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 w powiecie bieruńsko-łędzimskim.....	30
Tabela 33. Rozwój przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych w latach 2014-2016 powiecie bieruńsko-łędzimskim z uwzględnieniem wsparcia finansowego PUP Tychy	31
Tabela 34. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych w powiecie bieruńsko-łędzimskim.....	32
Tabela 35. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na staż w latach 2014-2016 w powiecie bieruńsko-łędzimskim	33
Tabela 36. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na szkolenia w latach 2014-2016 w powiecie bieruńsko-łędzimskim.....	33
Tabela 37. Oferty pracy - wolne miejsca pracy zgłoszone do PUP Tychy.....	34
Tabela 38. Limity środków finansowych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych	34
Tabela 39. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przy wsparciu środków finansowych PUP Tychy	35

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w mieście Tychy na dzień 31.12.2016r.	6
Wykres 2. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych do 30 roku życia w mieście Tychy na dzień 31.12.2016r.....	9
Wykres 3. Struktura wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych w mieście Tychy na dzień 31.12.2016 r.	12
Wykres 4. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych niepełnosprawnych w mieście Tychy na dzień 31.12.2016r.....	14
Wykres 5. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie bieruńsko-łędzimskim na dzień 31.12.2016r.....	21

Wykres 6. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie bieruńsko-łędzkim na dzień 31.12.2016r.....	24
Wykres 7. Struktura wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych w powiecie bieruńsko-łędzkim na dzień 31.12.2012 r.	27
Wykres 8. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych niepełnosprawnych w powiecie bieruńsko-łędzkim na dzień 31.12.2016r.....	29